

**ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 2
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W SIEDLCACH**

**SZKOLNY
PROGRAM
PROFILAKTYKI**

WSTĘP

Szkolny Program Profilaktyki powstał z myślą o uczniu, zawiera treści o charakterze profilaktycznym ze szczególnym uwzględnieniem wszechstronnego rozwoju młodego człowieka poprzez: ochronę zdrowia, stworzenie warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności służących przeciwdziałaniu wszystkiemu, co zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu oraz promowanie zdrowego stylu życia bez nikotyny i innych używek.

Profilaktyka jest ochroną człowieka przed zagrożeniami i reagowaniem na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona ucznia, wychowanka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju poprzez: wspomaganie ucznia, ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, inicjowanie i wzmacnianie czynników, które wspomagają rozwój ucznia. Oddziaływania profilaktyczne mają szczególne znaczenie w odniesieniu do młodzieży w okresie dorastania. Jest to czas poszukiwania własnej tożsamości, nabywania umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych oraz kształtowania własnego systemu wartości.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst ujednoczony) (Dz. U. z 2004r. Nr 256 poz. 2572 z późniejszymi zmianami)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26 poz. 226)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia poz. 977)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r. poz.532)
6. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (D. U. 1997 nr 78 poz. 483 z późniejszymi zmianami)
7. Konwencja o Prawach Dziecka, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r. – art. 3, art. 19, art. 33
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 1994 Nr 111 z późniejszymi zmianami)
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 Nr 147 z późniejszymi zmianami)
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 nr 179 z późniejszymi zmianami)
11. Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2003 Nr 229 poz. 2274)
12. Statut Szkoły
13. Wewnątrzszkolny System Oceniania
14. Szkolny Programem Wychowawczy
15. Plan Rozwoju Szkoły

Opis diagnozy

Wszelkie działania wymagają rozpoznania rzeczywistej sytuacji w szkole.

Źródłem informacji o zachowaniach ryzykownych i sytuacjach problemowych były:

- obserwacja uczniów i ich zachowań w szkole;
- rozmowy z wychowawcami i nauczycielami;
- problemy sygnalizowane przez rodziców uczniów;
- rozmowy indywidualne z kuratorami sądowymi i przedstawicielami policji;
- analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych dotyczących zachowania uczniów na zajęciach edukacyjnych;
- analiza frekwencji w dziennikach lekcyjnych.

Realizatorami programu są:

- dyrektor szkoły,
- wicedyrektorzy szkoły,
- pedagog szkolny,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele,
- pielęgniarka szkolna,
- rodzice.

Cele programu:

- Ochrona uczniów przed zagrożeniami.
- Ograniczanie zachowań agresywnych i przemocy.
- Osłabienie czynników ryzyka poprzez dostarczenie uczniom i rodzicom adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych.
- Propagowanie zdrowego stylu życia.
- Wskazywanie pożądanych wzorców zachowań.
- Kształtowanie u uczniów pozytywnej motywacji do zdobywania wiedzy.
- Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad i norm zachowań obowiązujących w życiu każdego człowieka.
- Wyrabianie nawyku wywiązywania się z obowiązków i świadomego korzystania z przysługujących praw.
- Rozpoznawanie i radzenie sobie z presją grupy, asertywne odmawianie.
- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
- Kształtowanie właściwej postawy wobec problemów uzależnień.
- Edukacja zdrowotna wśród uczniów, rodziców, nauczycieli.
- Integracja działań szkoły z działaniami prowadzonymi w zakresie profilaktyki ze środowiskiem lokalnym.

Wyżej wymienione cele będą realizowane poprzez zaplanowane działania.

Obszar działań: Życie bez nalogów

Działania	Sposoby realizacji	Adresaci profilaktycznych działań	Odpowiedzialni za realizację	Termin realizacji
Diagnoza problemu palenia papierosów oraz spożywania substancji zmieniających świadomość uczniów.	- sporządzenie ankiety i opracowanie wyników badania	wszystkie klasy	pedagog szkolny wychowawcy klas	wrzesień/ październik
Zapoznanie ze skutkami palenia papierosów w wymiarze społecznym, zdrowotnym i prawnym.	- pogadanki dla rodziców (przygotowanie materiałów – pedagog szkolny, pracownicy biblioteki szkolnej), - zamieszczanie materiałów informacyjnych w gazecie szkolnej „Koperek”, gablotach na korytarzu szkoły, - lekcje przedmiotowe: elementy prawa, wos, biologia, wdż, - spotkania z przedstawicielami sądu, Komendy Miejskiej Policji	rodzice uczniów wszystkich klas wszystkie klasy	wychowawcy klas redakcja „Koperka” opiekunowie gablot nauczyciele biologii, chemii; nauczyciele elementów prawa, wiedzy o społeczeństwie, wychowania do życia w rodzinie, biologii pedagog szkolny	listopad cały rok
Edukacja w zakresie ochrony przed spożywaniem środków zmieniających świadomość (alkohol, narkotyki, dopalacze, leki).	- pogadanki, dyskusje z wykorzystaniem środków audiowizualnych (prezentacje, filmy tematyczne), - zajęcia edukacyjne	wszystkie klasy klasy I i II	wychowawcy klas nauczyciele realizujący edukację zdrowotną w ramach poszczególnych przedmiotów, m. in. nauczyciele w-f, biologii, chemii	zgodnie z planem wychowawczym klasy zgodnie z rozkładem materiału
Współczesne uzależnienia.	–warsztaty, pogadanki wskazujące negatywny wpływ Internetu na funkcjonowanie	wszystkie klasy	wychowawcy klas	zgodnie z planem wychowawczym

	młodego człowieka		nauczyciele realizujący edukację zdrowotną, t.j. nauczyciele w-f, biologii	klasy zgodnie z rozkładem materiału
Formowanie osobowości - wychowanie bez nałogów.	- pogadanki, dyskusje, debaty	wszystkie klasy	Wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele	zgodnie z rozkładem materiału
Informacje o pomocy uzależnionym.	- informacje o placówkach, które zajmują się wsparciem uzależnionych oraz ich rodzin.	wszystkie klasy	wychowawcy klas pedagog szkolny	wykorzystanie materiałów informacyjnych wg potrzeb

Obszar działań: Wartości w życiu młodego człowieka

Działania	Sposoby realizacji	Adresaci profilaktycznych działań	Odpowiedzialni za realizację	Termin realizacji
Znajomość reguł i zasad poruszania się w relacjach międzyludzkich, kształtowanie własnego systemu wartości.	- ustalenie zasad wzajemnej współpracy wychowawcy z klasą,	klasy I	wychowawcy klas	wrzesień
	- kształcenie umiejętności pracy w zespole,	wszystkie klasy	wszyscy nauczyciele	cały rok
	- nabywanie umiejętności kulturalnego wypowiedzania się z dbałością o piękno języka,	wszystkie klasy		
	- dostarczanie sytuacji edukacyjnych, w których uczeń ćwiczy sztukę dyplomacji samokontroli, - uwrażliwienie na potrzeby innych – akcje charytatywne	wszystkie klasy	nauczyciele zaangażowani w niesienie pomocy potrzebującym	cały rok
Budowanie w uczniu pozytywnego obrazu siebie oraz planowanie ścieżki zawodowej.	- zajęcia z doradcą zawodowym – określenie predyspozycji zawodowych, - zajęcia z pedagogiem szkolnym z cyklu określenie słabych i mocnych stron(w grupie oraz indywidualne), - plany związane z dalszym kształceniem	klasy II wg potrzeb klasy III i IV	dyrektor szkoły pedagog szkolny wychowawcy klas	wg ustalonego planu
Przeciwdziałanie przemocy.	- zajęcia poruszające tematykę przemocy, jej symptomów, skutków, rodzajów, postaw sprawcy, ofiary i świadka przemocy,	wszystkie klasy	wychowawcy klas pedagog szkolny	październik

	- skutki prawne stosowania przemocy			
--	-------------------------------------	--	--	--

Obszar działań: Promocja zdrowia

Działania	Sposoby realizacji	Adresaci profilaktycznych działań	Odpowiedzialni za realizację	Termin realizacji
Kształtowanie nawyku racjonalnego odżywiania się.	- pogadanki na lekcjach biologii, wychowania fizycznego, - pogadanki na lekcji z wychowawcą, - przyczyny anoreksji, bulimii – indywidualne rozmowy z psychologiem, pedagogiem, pogadanki na godzinie z wychowawcą	klasy I wszystkie klasy wszyscy uczniowie	nauczyciele przedmiotu wychowawcy klas pedagog szkolny	cały rok cały rok
Kształtowanie umiejętności planowania nauki i wypoczynku.	- pogadanki na temat konstruowania planu dnia, - zachęcanie do rozwijania zainteresowań w ramach wolnego czasu, np. moda na czytanie, oglądanie wartościowych filmów, itp. (w tym zajęcia pozalekcyjne)	wszystkie klasy	wychowawcy klas wszyscy nauczyciele	cały rok
Wyrabianie nawyku rozwijania tężyzny fizycznej – walka z otyłością.	- zajęcia sportowe	wszystkie klasy	nauczyciele wychowania fizycznego	cały rok
Wdrażanie programów profilaktycznych.	- realizacja programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”, „Profilaktyka Raka Piersi”, - przeciwdziałanie HIV i AIDS- prezentowanie dostępnych form likwidowania i zmniejszania ryzyka zakażenia	klasy I wszystkie klasy	nauczyciel biologii wychowawcy klas	cały rok
Dostarczanie informacji uczniom na temat zdrowia psychicznego.	-pogadanki na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych - „emocje złym doradcą”, - nabywanie umiejętności radzenia sobie ze stresem- techniki i metody relaksacji, - konsultacje z pedagogiem i psychologiem dotyczące radzenia sobie z problemami emocjonalnymi, - wskazywanie instytucji	wszystkie klasy	wychowawcy klas pedagog szkolny	cały rok

	niosących pomoc w zakresie zdrowia psychicznego			
--	---	--	--	--

Obszar działań: Start w dorosłe życie

Działania	Sposoby realizacji	Adresaci profilaktycznych działań	Odpowiedzialni za realizację	Termin realizacji
Zapoznanie ucznia ze zmianami psychofizycznymi zachodzącymi w okresie dojrzewania.	- pogadanki na lekcji biologii, wychowania fizycznego, wdż, na lekcji z wychowawcą	klasy I	nauczyciele przedmiotu	cały rok
Uwrażliwianie na odpowiedzialne planowanie rodziny.	-pogadanki, filmy na lekcji wdż, religii, na lekcji z wychowawcą	wszystkie klasy	nauczyciele wychowawcy klas pedagog szkolny	cały rok

Obszar działań: Rodzic partnerem w edukacji i wychowaniu

Działania	Sposoby realizacji	Adresaci profilaktycznych działań	Odpowiedzialni za realizację	Termin realizacji
Współpraca z rodzicami w celu diagnozowania problemów wychowawczych, niepowodzeń szkolnych ucznia. Podejmowanie działań .	- spotkania indywidualne i grupowe z rodzicami, - konsultacje i porady	rodzice	wychowawcy pedagog szkolny dyrekcja	cały rok

Procedury osiągnięcia celów (formy realizacji):

- konkursy, projekcje filmów, pokazy, quizy, happeningi, gazetki poświęcone tematyce prozdrowotnej i uzależnieniom;
- debaty uczniowskie;
- Szkolne Dni Profilaktyki;
- spektakle profilaktyczne;
- lekcje przedmiotowe, godziny do dyspozycji wychowawcy klasy, katechezy;
- zajęcia pozalekcyjne;
- spotkania z pedagogiem szkolnym, funkcjonariuszami policji, kuratorem sądowym, przedstawicielami służby zdrowia;
- poradnictwo indywidualne dla uczniów zagrożonych zachowaniami ryzykownymi;
- zebrania i rozmowy indywidualne z rodzicami;
- pogadanki, prelekcje na spotkaniach z rodzicami;
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli w zakresie profilaktyki prozdrowotnej i uzależnień.

Osoby i instytucje współpracujące i wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siedlcach,
- Poradnia Profilaktyczno – Rehabilitacyjna dla Osób Uzależnionych „Powrót z U”,
- Komenda Miejska Policji,
- Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach,
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach,
- Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Kuratorzy sądowi/ społeczni,
- Urząd Miasta,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Centrum Kultury i Sztuki,
- SANEPID,
- inne.

Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie realizacji programu w roku szkolnym prowadzi dyrektor szkoły, wicedyrektorzy, wychowawcy, pedagog szkolny.

Formy monitoringu to m. in.:

- podsumowanie, wymiana uwag, pomysłów, wniosków po każdej szkolnej imprezie, wycieczce, wyjściu okolicznościowym,
- portfolio klasy – teczka, w której wychowawca gromadzi wszystkie materiały dokumentujące to, co się dzieje w klasie,
- krótkie kwestionariusze badające opinię w ważnych sprawach,
- rozmowy z uczniami przeprowadzane podczas godzin do dyspozycji wychowawcy, indywidualne spotkania z wychowankami,
- dyskusje na tematy wychowawcze w trakcie zebrań rady pedagogicznej i wnioski zapisane w protokołach.

Ewaluację SPP prowadzi nauczyciel lub zespół nauczycieli wyznaczony przez dyrektora za pomocą:

- badań ankietowych, ich analizy i wniosków,
- analizy i wyjaśniania przyczyn godzin nieobecnych nieusprawiedliwionych,
- zapisów w dokumentacji szkolnej,
- obserwacji uczniów na terenie szkoły,
- rozmów z dyrekcją, nauczycielami i rodzicami,
- analizy rocznych sprawozdań z realizacji programu.
- innych narzędzi, ustalonych z dyrektorem szkoły.

Czas i obszar ewaluacji określa dyrektor. Wyznaczony nauczyciel lub zespół nauczycieli przygotowuje sprawozdanie i przedstawia je Radzie Pedagogicznej.

Szkolny Program Profilaktyki jest programem otwartym, którego treści będą ulegać zmianie, w zależności od aktualnych potrzeb, diagnozy, dokonywanej na bieżąco za pomocą ankiet, obserwacji, rozmów z uczniami, nauczycielami, rodzicami.